

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศักยภาพของรายการวิทยุเพื่อชุมชน ในการพัฒนาการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา : รายการวิทยุเพื่อชุมชน “ได้ฟ้าสีคราม” ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดระยอง
ชื่อผู้เขียน	ฉวีวรรณ พงศ์มาศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.อุษา บิ๊กกินส์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

รายการวิทยุเพื่อชุมชน “ได้ฟ้าสีคราม” เป็นรายการวิทยุเพื่อพัฒนาการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดระยอง ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการบริหารจัดการรายการวิทยุเพื่อชุมชน รูปแบบและเนื้อหา รายการวิทยุเพื่อชุมชนรวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเข้าร่วมจัดรายการวิทยุเพื่อชุมชน เพื่อให้ทราบถึงทิศทางในอนาคตของรายการวิทยุเพื่อชุมชน “ได้ฟ้าสีคราม” เพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนารายการวิทยุเพื่อชุมชนของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (กนอ.) ในการที่จะสนับสนุนให้ผู้นำชุมชน ชาวบ้านหรืออาสาสมัครที่อยู่รอบๆ สถานีวิทยุกระจายเสียงมาพบตัว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุเพื่อชุมชน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Groups Interviews) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2548 เนื่องจากผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมบริเวณชุมชนรอบๆ สถานีวิทยุกระจายเสียงมาพบตัว เพื่อตอบปัญหาตามความมุ่งหมายที่ต้องการศึกษา

ผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่าผู้บริหารการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ยังเห็นว่าคณะทำงานบริหารจัดการรายการวิทยุเพื่อชุมชน “ได้ฟ้าสีคราม” ยังเป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและความเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นจากการจัดรายการวิทยุเพื่อชุมชนได้ โดยเฉพาะการประสานงานให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรอบๆ นิคมอุตสาหกรรมมาพบตัวที่ร้องเรียนเข้ามา เนื่องจากผู้บริหารยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องการจัดการรายการวิทยุเพื่อชุมชน ดังนั้นแนวความคิดใหม่ๆ ผู้ผลิต ผู้จัด ผู้ดำเนินรายการ ยังคงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดระยอง ทางประชาชน (อาสาสมัคร)

ผู้ผลิตรายการพยายามจัดทำรายการเพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำรายการหรือการผลิตรายการ แม้แต่การดำเนินรายการเป็นไปในรูปของอาสาสมัคร และการมีส่วนร่วมในฐานะแขกรับเชิญ และการแสดงความคิดเห็นทางโทรศัพท์และทางจดหมายเท่านั้น จากการวิจัยเห็นว่าคลื่นยังไม่ชัดเจน รูปแบบรายการและเนื้อหารายการควรปรับปรุง รวมไปถึงช่วงเวลาการนำเสนอรายการด้วย

เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของรัฐ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ) เกี่ยวกับการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนรอบๆ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ในการสื่อสารและความพึงพอใจของชุมชนในการรับฟังรายการวิทยุเพื่อชุมชน “ใต้ฟ้าสีคราม” ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยงานของรัฐ สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ควรจะได้เก็บข้อมูลจากชุมชนรอบๆ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งคาดหวังว่าจะได้เป็นผู้นำในการเผยแพร่กระจายความคิดและมีความสนใจที่จะใช้สื่อวิทยุเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้แนวคิดที่ว่า การที่จะให้ชุมชนรับรู้และสามารถเข้ามามีบริหารจัดการรายการวิทยุเพื่อชุมชนได้ ควรให้หน่วยงานของรัฐที่มีศักยภาพ และความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เข้ามาจัดตั้งรายการวิทยุเพื่อชุมชนก่อนและให้ผู้นำหรืออาสาสมัครของชุมชนนั้น ๆ เข้ามาฝึกอบรมและทดสอบปฏิบัติจนเกิดความเคยชิน ความคล่องตัวขึ้นจนสามารถจัดรายการวิทยุเพื่อชุมชนได้ จนกระทั่งสามารถจัดตั้งวิทยุเพื่อชุมชนได้ด้วยตนเอง

Thesis Title	Potential of community radio program in development for community participation case study : a radio program “Tai Fah Sri Karm” radio broadcast station of Thailand Rayong Province.
Author	Charvewan Pongmas
Thesis Advisor	Assistant Prof. Dr. Ousa Biggins
Department	Business Communication
Academic Year	2005

ABSTRACT

The radio program “Tai Fah Sri Karm” was developed by radio broadcast station of Thailand Rayong Province with communities participation. The details of the program included community participation in program arrangement. Initiated by community themselves not government or other agencies. However in some countries like State of Taminnado India, start from government agency giving an advice or guideline to people in the community at the beginning stage. It was a period of practice it would be taken a while, then when people were ready to carry out, the government agency would allow them to manage by themselves. Communities would then achieve a theory of “For people By people Of people”.

However, both styles and contents of the program would be related to a participation of communities in managing a program. For people in the community to know the direction in the future of the communities radio program “Tai Fah Sri Karm” and for administrative level of IEAT to find the way to develop the program of Industrial Estate Authority of Thailand (IEAT). The leader of community people or volunteer around Map Ta Put Industrial Estate joined to manage the program.

This research was a qualitative research using in-depth interview, focus group, participant observation and collecting data from other form documents. The period of collecting data was October 2005 – December 2005 due to the environmental effect around Map Ta Put Industrial Estate and to achieve the objective of the research.

The result of this research indicated that an administrative level of IEAT believed that management team of community radio program “Tai Fah Sri Karm” was an important part in solving the problem by themselves which occurred while operated the program. Especially, management team could cooperating to other involved organizations to analyze the problems that complained in community around Map Ta Put Industrial Estate. An administrative level of IEAT were not used to manage the radio program so creative ideas, producers, creators, and reporters would be handled by an officer of radio broadcast station of Thailand Rayong Province. Volunteers or radio producers were trying to produce the program which satisfied the need of the community and participation of people in creating the radio program. But even the volunteers or radio producers were trying to produce a program which increased participation of people by inviting people to a program as guess speakers, commented by phone and commented by mails. The results of the research showed that the program was still unclear, style of program and contents should be improved and time should be adjusted.

For researcher opinion, this research would be useful to Map Ta Put Industrial Estate office Industrial Estate Authority of Thailand (IEAT) about participating of people around Map Ta Put Industrial Estate. The program would communicate and would be satisfied people when they listened to the community radio program “Tai Fah Sri Karm”. Map Ta Put Industrial Estate office should have data collected from around Map Ta Put Industrial Estate and would be a leader in spreading an ideas of using radio to develop their community. However, to success in development of radio program, an effective government agency should be involved at the beginning stage. The leader or volunteer of the community would be trained by government agency until they were able to manage it by themselves.